

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 31. Zettortdeenâ 29tâ Zuhli 1836.

J a u n a s - s i n n a s.

Danzigê, Prubschu semmes pilsatâ, maisès pabriksis cetaisibts, kurrâ 8 krahni un 2 ma-schines maist mihziht. Lihds 100 zilweki pee tam ikdeenâs strahda, no kurreem ikkatrs tiffkai 4 stundas par deenu pee darba; kamehr weena dalla strahda, ohtra dus. Tur eefsch baltu maisès tik dauds milti weenâ deenâ tohp iszepti, ka trihs kuggus ar scheem milteem warretu pee-lahdeht.

Jau isgohjuschâ Nri. muhsu awischu lassita-jeem no slexkawas darbeem effam stahstijuschi. Tee darbi bij breefmigi, bet ko tur sazzibt, ja lassam Wahzu awisès kas Frankfurtes pilsatâ pee Main uppes isgohjuschâ mehneft notizzis! Kahds skrohderis Frankfurte bij uskurròs eenah-zis kahdai atraitnei un zaur tam tur par birgeri tappis. Scho skrohderi, winna seewu, kas bij tahdu lauschu (us grubtahm kahjahm) un winnu diwus behrninus atradde nokautus. Wisseem 4 rihkles bij ar nasi zaurgreeetas. Zif lihds schim pahf scho leetu isdibbinahts, schihs pam-lies tehws tohs fawejus papreekschu un tad pats fewis tahdâ breefmigâ nahwê nokawis. Abbi nokauti behrni bij meitenes, weena 3, ohtra 1½ gaddus wezza. Weens behrninsch 9 gad-dus wezs no pirmas laulibas bij skohlâ un zaur tam rihkle schim palikke weffala. — Saffa bads effoht speedis pee tahda darba.

M a h z i b a :

Kursemme fwehtita semme — un: tas zil-weks ne pahrtcek no maisès ween, bet no jeb-fatra wahrda, kas iseet no ta Kunga muttes.

No Wihnes pilsata 14tâ Zuhni raksta: Spranzoschu kehina dehli effoht Gestreikeru

Keisera fullaineem scho pilsatu atstahdami 6000 sudr. rublus un winna stallu puifcheem 3000 sudr. rublus schkinkojuschi. Labba dserrama nauda!

No Spranzoschu semmes raksta, Mei meh-nessi, ka pehrkons un uhdens pluhdi tur leelu skahdi darrijuschi. Kahdâ pilsatina Mantent wahrda, sibbins basnizas tohrni eespehris; 17 zilweki aisfertu no teem akmineem un kohka gab-baleem, kas no juinta un ar juntu nokrittuschi. Marseilles pilsatâ breefmigs pehrkons bijis. 6 namindòs sibbins eespehris, bet kaut gan dauds zilweki tur eefschâ bijuschi, tomehr wiffi palikkuschi dsihwi. Nr scho pehrkonu kohpâ nahze tahda krussa, ka krussas graudi 4 tulli augstunâ semmi apsedse. Uhdens pluhdi is-faknojuschi leelus kohkus, isphstijuschi sud-mallas un daschu zilweku aprihjuschi. Kahdâ masâ pilsatina 8 zilweki, gribbedami glahbtees ar laiwu 2 seewas un weens behrns nosliku-schi. Weens laukufargs uskahpe us augstu kohku un zaur tam isglahbees. Weenu melderi ar wiffu sawu seewu uhdens wilai aisrahwe prohjam. Zits melderis ar saweem peederri-geem ussprukke sudmallas juintam, un winnam azzim redsoht uhdens noslibzinaja gohwu un firgu lohpus stalli. Leelzetti apgabbaleem glu-schi isphstiti. No ta laika, kad skaitijam 1709 gaddu, tahdi pluhdi Spranzoschu semmè ne effoht bijuschi.

No Prubscheem raksta, ka 8tâ un 10tâ Mei f. g. Danzigê sneegs krittis un zauru deenu sem-mei wirsü palizzis, tapat arri Kenigsbergê. Zannis Prubschu semmes widdòs, fur wihna kohki aug; salna tahdu skahdi darrijusi, ka mas preeka no schi gadda wihnu-dahrnu-kohpejeem buhs.

Gestreikeru semmè Pest un Triest pilfatòs kò-
lera fahfoht atkal stipri kapsehtus apfwehtigt.

W. P.

Wezza sinna weenam, jauna sinna
ohtram.

Etary teem pilfateem Nehmele un Kenigsberg
Prubschu semmè, eet garsch semmes strehktis
jubrai zauri, tiltam libdsigs no weenas jub-
mallas libds ohtras issteepdamees. Scho strehki
wahziffi fauz: kurische Näherung. — Schis
semmes strehktis irr 16 juhdses garsch un $\frac{1}{4}$
libds $\frac{1}{2}$ juhdsi plats, un steepjahs no seemela
puffes us deenas-widdus puffi, tà kà tur plat-
taks, scheid Nehmelei klastu schauraks. Neh-
melei prettin jubra sewim pahrschkihlusi farvu
zellu, tà tad weenà puffè schis strehktis pee pa-
schas Prubschu semmes klast, ohtrà puffè jub-
ras gabbalinsch starpà. Blehdigs uhdens schinni
no leelas jubras noscheltà uhdens weeta. Kad
semmes klajuma wirsù jaufs laiks, scheid wehji
plohsahs un daschu laiwimu ar uhdni aplahj.
Prubschu, kas proht nejauki lahdeht, talabb
fakka: kad tewis Kursemmes pehrfoni fatreektu!

Schinni semmes strehki — faukstin winnu
Kursemmes nerunga — irr dauds smiltis pa-
kalni, daschi 100 pehdas augsti, ir wairak.
Lauks, kohks, dahrs naw redsams pahr wiffu
scho strehki, un tee eedschwotaji schi strehka,
kas dschwò pahrwiffam eeksch 7 fahdscheem,
zittu pelnu ne sim, kà swis fert. Nejaufaku
weetu aplam ne dabhuhs. Sarkanas un baltas
smiltis par widdu, abbàs puffès sils uhdens, ne
kur salla sablite, ne kur kahds lohps, kahds put-
ninsch semmes wirsù redsams, bes ween wahr-
nas. Skaidri brihnumes, kà tur zilweki warr
dschwòht. Irr arr tik tahda dschwè! Paschi ne-
spohdri, nejauki, nabbagi.

Kad no Kenigsberga brauz us Nehmeli pahr
scho nerungu, tad bailiga braufschana. Gan
drihs ar weenu jabrauz gar paschu jubras mallu.
Par to ne neeka ne kaitetu, bet tahs smiltis
scheid tik pat blehdigas, kà pirmit no schi jubras
gabbala fazzijam. Zur irr weetas, kas zeetas
isfattahs, bet libds effi usbrauzis, tad tà kà

linnschllu muzza: ar Deewu rabbi — brahl-
schi; pagallam! — Ittin tà ka gan naw, jo
libds effi eegrimmis un uhdens pahrtèff schai
weetai, ta weeta paleef tik zeeti, ka ar lohdu-
gabbalu ratteem warr braukt pahr. Dauds-
fahrtigi talabb nelaimes noteef. Zilweki, lohpi,
sirgi, ratti pagrimst us zellu bes ka mas sinnatu
kur tee palikkuschi. Kahds reiseneeks stahsta,
wansch effoht ar farvu kutscheeri un saweem fir-
geem tahdà weeta eegrimmis, kas tudat tik dsilli
eegrimmuschi, ka 6 zilweki no klastubhdama
fahdscha pee glahbschamas paligà nahkuschi,
tikko eespehjuschi tohs zilwekus isglahbt. —
Schinni nerungà pahr smiltis pakalni teescham
zaur eet, arridsan bailiga leeta. Tahs smiltis
baltas buhdamas, zehrt azzis eekschà un grubti
azzim tahs bedres pasiht, ko wehjsch smiltis brih-
scham schinni, brihscham ohtrà weeta israzis.

Bail un bail paleef reiseneeem, ja jubrà
stohrme zeltahs. Meisfakamas kaiwas klee-
damas ffreen gar jubramallu sawas raises isbreh-
fedamas, un jubras wilni tik augsti zeltahs
prett schim smiltim, ka buhtu jadohma no wif-
fas nehrungas ne buhschoht ne ehna palift.

Us pufsfallu irr uszèlts Koffitu zeems, kam
masi lauzini, fakaltuschi ohsola krumi un slistu
preedu meschinsch. Wezds laifds scheid prahws
mesch effoht bijis, bet kad fahkuschi aplam koh-
kus zirft, tahs atliffas effoht no smiltim ais-
behtas, tà ka tikween schis fillinsch atlizzees.
Laikam ir tas wairs ne palifs, jo smiltis ifgad-
dus wairak sehtas, nammus un kohkus fahf
apfegt. Tà jaw Lottenwaldes zeems gluschi
smiltis aprakts, tà ka ne buht schi zeema weetu
ne warr atrast; no Runzes zeema tikween ma-
sas buhdinas redsamas; mahzitaja muischele un
basniza libds puffi jau gutt smiltis.

Schi zeema mahzitais, kas schim brihscham
Koffitu zeemà peemahjo, Runzes zeemà schkubnt
basnizu turr. Winnam masa eenahfschana, zittus
fukfulus wansch ne dabbonoht redseht, kà swis un
jaunus krauklus. Waffaras laikà tam balfs
warr aistrubft, jo rumnaht tam naw jarunna,
spreddikis ne teef turrehts, behrni paleef bes
kriftibas, pee Deewa galda ne eet, laulibà ne

bohdaß — jo wiffi draudsßes lohzeßli atstabi
fawas buhdinas un dßihwo pahr uhdens wirsu
firis kerdami, bes ween tee 4 pastes-kungi un
tee kas winneem kalpo. Nuddeni kad wiffi
fanahkufchi, tad mahzitajam jastrahda fawa
ammata, wairak ka zittam, jo tad jakalpo
wiffeem us reisu.

Moffitu mahzitais arri apmekle Sarkawas
zeema basnizu. Schai basnizai durwu naw,
bet tikween dawi zaurumi ar aisleekameem,
zaur furreem, ja schee wallam, tahs kristitas awis
eeleen eefschä, un ja schee aiskliti preekschä, smil-
tim japaleek ahrpuss basnizas. Basniza diwas
kanzeles, weena us semmes, ohtra us juhras
puffi. Kalabb ta? Mahzitajam jarunna ar
wehju un ne wehjam preßtim, jo wiffas smiltis
aisleekami ne warr faturrecht, tahs smalkas
smiltis tomehr speeschahs basniza eefschä un ja
pihschli skreen mutte, tad effoht dikti gruhti
runnaht.

Wizzi rulli stahstoh, Kursemmes nehrunga
effoht IIgotä gaddä zehlfues, kad 12 gaddi
blakkam sipras stohrnes bijuschas. Warr
buh, bet ne tizzu. W. P.

Derriga sähle pee gohwju lohpu
fehrgas.

Up to laifu, kad Mohilewas gubernementē
(Kreemu semmē) gohwju lohpu fehrga ploßfi-
jahß, tad teem laufineem gandriß wiffi lohpi
apßrahge, tomehr tee laudis no Schweiz-
zaru semmes, kas arri tur dßihwoja, pratte itt
gudri fawus lohpinus pee weßelibas ußurreht,
jebßchu faimineem lohpi apßrahge. Indriß
Staufacher, weens no scheem Schweizareem,
scho derrigu sähli wiffeem pafußdinaja, prohti ka:

- 1) Memm labbu fawju norahnu faknes
(firdeßahles);
 - 2) 3 lihß 4 pestinu faknes (Alegopodium);
 - 3) 2 lihß 3 kiploßku galwinis;
 - 4) weenu pilnu ehdamu karroti sähle;
- scho wiffu fagrufsch lohpa un istaifi no scho
mihßtu appalu reekßtu un scho wiffu us reißi goh-
wei jacedohd; wehl jaleek wehra: ja fehrga
tamm widdu ploßfahß, tad scho sähli ikneddelas

weenreis, bet ja nē, tad tikkai ik 3 mehneßchus
weenreis jacedohd. — R — 3.

• Kä Kineeseri behrnus audßina.

Kad pußeni ötä gaddä nahß, tad teem to
mahzibu no wiffahm semmes dallahm mahza. —
Ußtötä gaddä scheem kalenderi (laika grabmata)
jalassa un no ta jamahzahß. Kad 10 gaddus
wezzi, tad tohp skohlä suhtiti, kur lassihß, skriß-
weht un rehlinahß mahzahß. No 14ta lihß
15tu gaddu mahzahß daschadas skandu spehles,
wiffuwairak tizzigas dseefmas dseedaht. Tad
tohp strehleschanä un jahßchanä mahziti. Diwi-
deßmitä gaddä dabbohu pirmu zeppuri, prohti,
kad no skohlmeistereem to flawu dabbußuschi: ka
effoht schee wihri zeppures wehrti. Pehz tam
scheem arri brihw, sihdu drahnas, kas ar ka-
schoka ahdu apßchubti, nehßahß.

Ußkaträ pilsehtä un sähdschä rohuahß skohlas.
Turrigi wezzaki faweeem behrneem wehl ihpafchi
skohlmeistereß nammä turr. Schee wiffuwairak
darbojahß fawus skohlas behrnus pee labbahm
eeraschahm eeraddinahß un teem tohs tehwa sem-
mes liffumus un stahßtus fluddinahß.

Meitas tohp atkal eeraddinatas pee mahju
weentulibas, rahnuibas un kluffu-zeßchanas.
Turrigi wezzaki leek arri fawas meitas musikk
un eefsch wiffeem seewischku smalkeem rohkas
darbeem mahzihß. Jo bruhßganam fawu bruhßti
japehß! Tehws par tahdu meitu, kas neweem
daila, bet arri eefsch zittahm augßtahm sinna-
schanahm isßihmejahß, daschareiß 2000 rubl.
dabbohu. Tapehz arri Kineeseri par seewisch-
keem gahda, ka eefsch wiffahm skunßehm un
augßtahm sinnaschachahm tohp mahziti, jo zaur
teem labba pelna rohka nahß. — R — 3.

Teefas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserikkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreemu Walfis ic. ic. ic.,
tohp no Krohna Wiltenes pagasta teefas wiffi parradi
deweji ta nomirruscha Hafauas faimneeka Kangerohß-
fahju Janna, usazinati, ar fawahm prassischanahß
lihß 25tu September f. g. pee schihs pagasta teefas
peeteiktees, jo wehßak neweens wairß ne tapä klau-

fihst. Zà arri tee, kas netaikim ko parrada buhtu, tohp usajinati, fawus parradus aismakfah; kas kluffu zeetihš, tam buhs dubbulti fawi parradi ja-atlihdifina. Viltenes pagasta teefa, 20tã Zuhli 1836. 3 (Z. C.) ††† Brune Vogel, peefehdetais. (Nr. 72.) Bruno Stavenhagen, pagasta teefas ftrihweris.

No Kalvenes pagasta teefas tohp wiffi tee, kam fahdas taisnas prassichanas pee ta Fogulu fainneefa Mikka Kristowiz buhtu, pahr kurra mantu konkurse nospreesta, usajinati, pee saudeschanas sawas teefas 2 mehneschu starpã, prohti lihds 18tu September f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiktees un sagadiht ko teefa spreedihs.

Kalvenes pagasta teefa, 18tã Zuhli 1836. 3 (Z. C.) ††† Kalna Nikkel Berg, pagasta wezjakais. (Nr. 62.) Languth, pagasta teefas ftrihweris.

Zittas fluddina schanas.

Tanni nakti no 11ta us 12tu Zuhli f. g. tappe Strasdenes Bekkera frohgerim Grünberg gaischi farkans firgš (Fuchs), 6 gaddus wezš, ar bleffi peerè nosagts; kas scho firgu usšihme, dabbohn peenahkamu pateizibas naudu. Strasdenè, 21mã Zuhli 1836. 2 C. Brinden.

Kad pawaffari 1837tã gaddã Leelas Eseres pagastã jaunu afminu basnizu uszels, pehz weena us papihra nosihmeta modella, kam peelikts ihpafcha isstahstichana kã wiffu pehz tam buhs buhweht, un scho buhwechenu kam erdoht nodohma, kas tannis terminšs, fur scho usnemshanu teem nosohlisš, kas par wiffulehtaku naudu un prett peenahkamu apgalwoshenu scho darbu warr usnemtees, tad wiffi, kas us tam dohmatu, scho buhwechenu usnemtees, pehz ta nospreesta modella un tabs tam peeliktas isstahstichanas teef usajinati, wiffuwehlah lihds beidsamu September f. g. scheitan atnahkt, un wiffu pahrluhfoht, kã tee isfohlshanas terminšs lihds warretu schi darba usnehmeju starpã jauktees. 2

Leelas Eseres muishas waldischana.

Kad schihdi, tschiggani un teem lihdsigi, pirkohnt un pahrdohdoht leelu krahpschenu dsenn, tad appatschroksita muishas waldischana stipri aisleeds, bes muishas waldischanas sinnas no Eseres semneekem kautko pirkt jeb eemihkt. Kas par scho aisleegschenu ne behdabs, paspehlehs to naudu, ko winsch pahrdohdams jeb mihdams irr eedabbujis. 2

Leelas Eseres muishas waldischana.

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Nihgè tanni 20tã Zuhli 1836.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Rp.		Rb.	Rp.
3 rubli 57½ kap. papihru naudas gelbeja	1	—	I pohds kannepu tappe makfahst ar	—	80
5 — papihru naudas	1	38	I — linnu labbakas surtes — —	2	20
1 jauns dahlderis	1	32	I — — flitakas surtes — —	2	—
1 puhrs rudsu tappe makfahst ar	1	40	I — tabaka	1	—
1 — kweeschu	1	80	I — dselses	—	65
1 — meeschu	1	10	I — fweesta	1	75
1 — meeschu = putraimu — —	1	80	I muzza filku, preeschu muzzã — —	6	30
1 — ausu	—	80	I — — wihfchnu muzzã — —	6	50
1 — kweeschu = miltu	2	30	I — farkanas fahls	6	—
1 — bihdeletu rudsu = miltu — —	2	—	I — rupjas leddainas fahls — —	5	—
1 — rupju rudsu = miltu — —	1	40	I — rupjas baltas fahls — —	4	10
1 — firnu	1	60	I — smalkas fahls	4	—
1 — linnu = sehklas	2	50	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weenã makfã.		
1 — kannepu = sehklas	1	50			
1 — kimmenu	5	—			

B r i h w d r i e k e h t .

No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas puffes: Hofraht von Braunschweig, grahm. pahrluhkotais.